

Nr 435.

Av herr **Lundgren**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående riktlinjerna för den framtida nykterhetspolitiken m. m.*

I propositionen nr 151 föreslås, att den maximigräns för alkoholhalten i vanligt öl, som provisoriskt fastställts att gälla från 1 juni 1953 till 1 oktober 1955, för framtiden skall gälla som definitiv. Den provisoriska anordningen innebär, att maltdrycker av andra klassen med en alkoholhalt överstigande 2,8 viktprocent icke får säljas inom landet.

De i propositionen framlagda förslagen har motiverats dels med allmänna nykterhetspolitiska synpunkter, dels med ett antagande, att en höjning av det vanliga ölets alkoholhalt till 3,4 eller 3,6 procent skulle nödvändiggöra en förhållandevis restriktiv försäljningslagstiftning. Motiveringen är icke övertygande.

Av särskild betydelse härutinnan är de undersökningar, som verkstälts av docenten Leonard Goldberg och som återgivits av nykterhetskommittén samt även åberopats i propositionen. Av hans undersökningar framgår, att alkohol i öl icke har samma effekt som samma alkoholmängd i form av spritdrycker, exempelvis lättgroggar. Departementschefen konstaterar med ledning av undersökningarna, att en för flertalet konsumenter normal kvantitet, en flaska 3,2-procentigt öl, icke ger märkbar påverkan. Vid en förtäring av två flaskor blir hos de flesta människor påverkan föga märkbar, heter det vidare i propositionen. Härav följer att ölet vid normal konsumtion praktiskt taget saknar all betydelse som berusningsmedel.

Även om fordom ölfylleriet utgjorde ett allvarligt nykterhetspolitiskt problem, har förhållandena härutinnan numera tydligt ändrats. Statistiken för senare år visar, som även departementschefen vitsordar, en klart sjunkande andel för denna form av fylleri. Av nykterhetskommitténs undersökningar framgår, att de s. k. "pilsneralkoholister" numera utgör en mycket obetydlig grupp. Det är vidare ådagalagt, att ölet i de allra flesta svenska hushåll enbart eller huvudsakligen användes som måltids- eller sällskapsdryck. Enligt marknadsundersökningar, utförda av Institutet för maltdrycksforskning, brukar 30 procent av alla hushåll i landet regelbundet inköpa öl, och ytterligare 20 procent köper öl mera tillfälligt. Omkring 90 procent av hemkonsumtionen sker i samband med måltid. Ölet användes gärna som ett festbetonat inslag vid utövande av gästfrihet och får i övrigt betraktas som ett trivselsmoment i den dagliga samvaron under fritid.

Enligt vad nykterhetskommittén utrönt förtär icke mindre än 73 procent av den vuxna manliga befolkningen öl. Det är icke välbetänkt att underkasta en så omtyckt och i vida kretsar använd dryck onödiga restriktioner.

En dylik onödig restriktion är fasthållandet vid den provisoriskt godtagna högsta alkoholgränsen 2,8 viktprocent. Denna gräns är alltför snäv och från allmän konsumentsynpunkt otillfredsställande. I Norge och Finland har den tillåtna högsta alkoholgränsen för öl fastställts till 3,8 respektive 3,7 viktprocent. I Storbritannien ligger det gängse ölets alkoholhalt i genomsnitt vid 4 viktprocent, och i Danmark är motsvarande siffra 3,5 viktprocent. Konsumtionen av öl är åtminstone i Storbritannien och Danmark avsevärt större än i Sverige, och nykterhetstillståndet är där bättre än hos oss.

Förskjutningen av konsumtionsvanorna i riktning mot svagare dryckessorter skulle säkerligen på ett avgörande sätt främjas, därest det vanliga ölet finge en högre kvalitet. Detta framgår bl. a. av utvecklingen i Danmark. Även efter den stora nedgången i brännvinskonsumtionen därstädes uppgår omsättningen av det vanliga ölet till cirka 96 % av den totala ölförbrukningen.

En förhöjning av alkoholhalten utöver vad i propositionen föreslagits skulle utan allt tvivel leda till en kvalitetsförbättring för öl av klass II och därmed både bidra till att begränsa efterfrågan på öl av klass III och medverka till en förskjutning av konsumtionsvanorna i riktning mot svagare drycker.

Åtskilliga remissmyndigheter har framhållit, att det även ur teknisk synpunkt är önskvärt att höja alkoholhalten i öl av klass II. Kontrollstyrelsen yttrar sålunda bl. a.: "Ett verkligt gott och ur teknisk synpunkt tillfredsställande öl skulle enligt sakkunskapens enhälliga uppfattning kunna erhållas genom en sådan kvalitativ förbättring av det vanliga ölet, att detsamma bleve i huvudsak jämförligt med det danska ölet av den s. k. skatteklass 1. Detta öl har en lägsta alkoholgräns av 2 1/4 procent och en extrakthalt av högst 10,75 procent, vilket i praktiken innebär att alkoholhalten i regel uppgår till 3,5 viktprocent". På grund härav föreslår kontrollstyrelsen en alkoholgräns för detta öl av 3,4 viktprocent, d. v. s. den alkoholstyrka som 1934 års maldryckskommitté på sin tid förordade.

Även om det alltså skulle vara önskvärt att något höja alkoholhalten i öl av klass II i förhållande till den i förordningen den 15 december 1939 ang. tillverkning och beskattning av maldrycker fastställda styrkan av 3,2 viktprocent, anser vi oss dock icke för närvarande bära yrka därpå utan föreslår att denna alkoholstyrka bibehålles oförändrad.

Till de nu gällande provisoriska bestämmelserna om alkoholhalten

i maltdrycker av andra klassen har fogats ett tillägg av följande lydelse: "Utan hinder av bestämmelserna i första och andra stycket må en mörk maltdryck av andra klassen med en alkoholhalt av högst 3,2 viktprocent försäljas och införas under tiden 1 december—15 januari under benämningen julöl". Enligt det förslag, som framlagts i propositionen nr 151 skall detta undantag upphöra att gälla. Departementschefen yttrar (sid. 490): "Någon anledning att, såsom nu, med vanligt öl jämställa s. k. julöl av förkrigsstyrka synes icke föreligga".

Frågan om försäljning av julöl torde behöva bedömas från andra utgångspunkter än de förslag, som i övrigt i propositionen framlagts beträffande maltdrycker. Det står utom allt tvivel, att julölet icke medfört någon som helst risk för nykterhetstillståndet i landet. I den svenska allmänhetens hävdvunna julseder ingår emellertid tillgången till julöl som ett uppskattat moment. Förtäringen vid julhelgen av denna dryck vilar på gamla traditioner, vilka icke bör åsidosättas.

På grund av det sålunda anförda hemställer jag,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag till ändring av 3 § andra stycket i förordningen den 15 december 1939 (nr 887) ang. tillverkning och beskattning av maltdrycker samt, om detta yrkande icke vinner riksdagens bifall, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av 3 § andra stycket i Kungl. Maj:ts förslag till förordning om ändring i förordningen den 15 december 1939 (nr 887) ang. tillverkning och beskattning av maltdrycker som framgår av följande lydelse:

Andra klassen omfattar maltdrycker, vilkas alkoholhalt överstiger en och åtta tiondels men icke två och åtta tiondels viktprocent (öl). Utan hinder av vad sålunda stadgats må en mörk maltdryck av andra klassen med en alkoholhalt av högst 3,2 viktprocent försäljas under tiden 1 december—15 januari under benämningen julöl.

Stockholm den 16 mars 1954.

P. G. Lundgren.
